

penarum comminationibus fieri prohibuerunt. Quod de Licinio infensissimo Christianorum hoste prodit Eusebius lib. 1. vitæ Constantini: & de Genferico Vandalorum immanissimo Rege, qui omnino Ecclesiam Christi funditus evertere moliebatur ferialibus edictis & suppliciis Conciliorum prohibitoriis, perhibet Victor Episcopus Uticensis in sua historia de Vandalica persecutione. Ex opposito Concilia Summæ Pontifices ea frequentius renovari edixerunt, ut liquet ex hac Constantiensis sessione, & ex effato Urbani Papæ V. quod superius appositum in limine Varentis Concilii anni 1308. De Provincialibus autem Synodis frequentandis consulo Apostolorum can. 36. & Nicænæ primæ Synodi can. 5. Antiochenæ can. 20. Chalcedonenfis can. 19. aliaque a nobis adducta ad Nicænum illum can. 5. Quibus adde Concilium Turonensium secundi anni 567. can. 1. His adijunge S. Leonem Papam epist. 84. ad Anastasium Thessalonicensem Episcopum, & Carolum Magnum statuentem Capitularium lib. 1. cap. 133. *Ut per singulos annos Synodus bis fiat a Provincialibus Episcopis cum suo Metropolitanis propter causas Ecclesie.* Imitabatur religiosissimus Francorum Rex & Imperator Constantini Augusti pietatem, qui ut fidera facit Casariensis Eusebius, nullis laboribus, nullisque patens expensis, omnibus solite providebat, quæ ad Conciliorum celebrationem & Episcoporum comoda requiri poterant; missisque ad Provinciarum Prefectos tractoris litteris districte mandabat, ut singulis Episcopis vehicula, equos, & omne viaticum tam ipsi quam eorum comitatu convenienter large suppeditarent. Superest ejusdem Constantini Augusti epistola ad Ablavium Prefectum tractoria, pro Episcoporum ad Synodos profectum expensis assatum providendis. S. etiam Gregorius Magnus lib. 12. epist. 31. ad Felicem Siciliæ Episcopum, ipsum adnotet, ut memor regule a Patribus instituta bis in anno convocari Concilia curet. Concilio etiam Aurelianensi secundo can. 2. sancitum legimus: *Ut Metropolitanis singulis annis comprovinciales suas ad Concilium evocent.* Tertium quoque Aurelianense Concilium anni 538. canon. 1. hoc idem precipit de convocando Provinciali Concilio semel unoquoque anno. Concilium præterea Toletanum tertium anni 589. can. 18. meminit quidem anteriorum canonum, quibus decreveratur, ut Concilia Provincialia singulis annis bis celebrarentur: attentam tamen itinerum longitudine, Hispaniarumque Ecclesiarum paupertate, semel unoquoque anno sufficere declarat, si singulis quibuscunque annis semel Synodus Provincialis habeatur in loco, quem Metropolitanus designavit. Cui consonat Concilium pariter Toletanum IV. anni 633. c. 3. & Toletanum undecimum can. 15. His suum addit calculum Concilium Meldense, in quod convenere plerique cum suis Suffraganeis Metropolite anno 845. Sic enim decernit can. 32. *Ut Principes juxta decreta Canonum, per singulas provincias saltem bis, aut semel in anno, a Metropolitanis & Diocesanis Episcopis Synodice conveniri concedant.* Sensim itaque sacra elanguit disciplina; prioribus enim Ecclesie canonibus due in anno Synodi & precipiebantur & convocabantur: successit his illa tepiditas zeli, quæ una Synodo intra annum contenta fuit: successit tandem his ætati-bus aureæ (ut ita dicam) & argentæ saculorum ferream, quo ejusmodi Synodorum celebrationes profus desierunt, atque omne pietatis studium extinctum est. Adde enim, quod ad vitia extirpanda, & depravatos mores reformandos, necessariæ Synodi sunt, ut Toletanum Concilium anni 675. in sui præfatione, omnium morum ejus Provincie, quæ obseperat, perveritatem non alii causis quam longiori Synodorum Provincialium intermissione ascribat.

Quam perniciosam negligentiam ab universa Ecclesia profus amoliri cupiens vigilantissimus Pontifex Innocentius III. convocato apud Lateranum generali Concilio sic edicit can. 6. *Sicut olim a Sanctis Patribus noscitur institutum, Metropolitanis singulis annis cum suis Suffraganeis Provincialia non omittant Concilia celebrare, in quibus de corrigendis excessibus, & moribus reformandis, presertim in Clero, diligentem habeant cum Dei timore tractatum.* Habetur c. sicut olim de accusatio. Attamen illa sanctio semel convocanda in anno Synodi Provincialis diu non invaluit. Cumque meliora non sperarentur ob temporum morumque relaxationem & neglectum, Concil. Tridentinum sess. 24. cap. 2. de reform. præcipit omnibus Metropolitanis, ut singulis triennii Suffraganeorum suorum Synodum cogant, eodemque præcepto astringit singulos Suffraganeos, ut eo convenienter & assistant. Quod idem institutum edictis quoque Christianis. Francie regum firmatum est, scilicet Henrici III. ann. 1572. art. 2. & sub ejus regno Comitibus quoque Blesensibus artic. 10. & 24. Sed prohib. pudent. sive Prælatorum Ecclesiam Christi neglecti habentium officiantia, sive laicorum Officialium justis Episcoporum vo-

tis intercedentium emulatione, sive quacumque alia infausa obstante causa, Ecclesia Christi sponsa, gentiumque regina tam salubri, tamque necessario præsidio spoliata ingenitit. Quam vero societas hominum in terris incoluntis peristere sine communicato consilio potest? Nulla profus, nullum Regnum, nulla Respublica, nullus exercitus, nulla navis ne quidem piratica, nullam sodalium, neque latronum quidem. Quin etiam ipsi heretici Calvinistæ suas exercent & palam convocant Synodos, sola tamen Ecclesie Catholice navis, ventorum turbinibus, fluctuum jactationi, scopulorumque ac Syrtium occuribus agitata, absque Conciliis admittitur.

11. Hac eadem sess. 39. editum est decretum istud de spoliis & procuracionibus: *Cum per Papam facta reservatio & executio & perceptio procuracionum Ordinariis & aliis inferioribus Prælati debitarum ratione visitacionis, necnon & spoliatorum decedentium Prælatorum aliorumque Clericorum gratia Ecclesie, monasterii, & aliis beneficiis, Ecclesiasticisque personis afferant detrimenta, presentem declaramus edicto, rationi fore consentaneum, & republice accomodum, tales per Papam reservationes ac per collectores, & alios auctoritate Apostolica deputatos sive deputandos, exactiones sive perceptiones de cetero nullo modo fieri seu attemptari; quinimo procuraciones hujusmodi quorumcumque Prælatorum, Cardinalium etiam, vel ipsius Papæ familiarium, Officialium, & aliorum quorumvis Clericorum in Romana Curia, vel extra ubicumque & quocumque decedentium, spolia seu bona, eorum mortis tempore reperta, plene & libere perineant illis, & ab illis recipiantur, quibus, alias, presentis reservationibus, mandatis, & exactionibus cessantibus, competere & pertinere deberent. Prælati etiam inferioribus & aliis hujusmodi spoliatorum exactiones præter & contra juris communis formam fieri interdiximus, constitutione felicis recordationis Bonifacii Papæ octavi, quæ incipit Presenti, super hoc edita specialiter, in suo robore duratura. Porro illa constitutio, Presenti, habetur sub titulo de offic. Ordin. in 6.*

12. Sessio 40. Statuitur, ut futuris Romanis Pontifex proxime eligendus, ejusque futuri successores studeant Ecclesiam reformare tam in capite quam in membris, & Romane Curie defectus emendare, reformandarum vero rerum catalogum istum contexuit. Primo de numero, qualitate, & natione Dominorum Cardinalium. 2. De reservationibus Sedis Apostolicæ. 3. De Annatis, de communibus servitiis & minutis. 4. De collationibus beneficiorum & gratiis expectativis. 5. De confirmationibus electionum. 6. De causis in Romana Curia tractandis, vel non. 7. De appellacionibus ad Romanam Curiam. 8. De officiis Cancellariæ, & Penitentiarie. 9. De exemptionibus & incorporationibus tempore schismatis factis. 10. De Commendis. 11. De fructibus mediæ temporis. 12. De non alienandis bonis Romane Ecclesie. 13. Propter quæ & quomodo Papa possit corrigi & deponi. 14. De extirpatione Simonie. 15. De dispensacionibus. 16. De provisione Papæ & Cardinalium. 17. De indulgentiis. 18. De Decimis. Hoc adjecto, quod facta per Nationes deputatione prædicta, liceat eis de licentia Papæ libere ad propria remeare.

13. Post hæc sess. 41. cui sicut superius præfuit Joannes Ostiensis Episcopus Cardinalium Decanus, post sacra solemnia, & perlectam Clementis Papæ VI. constitutionem de modo & forma Conclavis in Pontificum electionibus, emissoque juramento, delecti sunt Nationum electi, hac utpote extraordinaria vice Cardinalibus adjungendi, num. 30. erant vero Cardinales viginti, qui ex tribus obedientiis ad Concilium conveniant. Hi omnes simul conclave sunt ingressi die Novemb. 8. ann. 1417. hi simul tertio post ingressum die Novemb. 11. ipso die S. Martini Turonensis Episcopi cultui dicato. Summum dixerunt Pontificem Odonem Columenensem, ex nobilissima Columenensium familia, Diaconum Cardinalem tituli S. Georgii in Velabro, qui in honorem ejus sancti Episcopi, cujus tunc dies festus occurrebat, Martini sibi nomen elegit, nomine quidem tertius, sed ob confusam duorum Martinorum Summorum Pontificum denominationem, dictus est quintus, humanitate, mansuetudine, justitiaque & prudentia præcellens. Ea vero fuit omnium de ejus creatione lætitia, ut præ ingenti gaudio vix loqui possent, vocibus exultantium & applaudientium undique personantibus. Effusus immensa lætitia Sigismundus ad conclave accurrit, perfusisque præ gaudio lacrymis exultabundus, post tot exantlatos a se pro Ecclesie pace labores, omnibus Electoribus gratias ab ipso limine conclavis egit, quod tam felici electione pene collapsam Dei Ecclesiam erexit. Simulque ad sedem novi Pontificis properans, cum summa veneratione se proferens, ejus excolatus est pedes; quem contra Pontifex amplexus erexit, eidemque gratias rependit, quod ejus indefessis studiis pax reddita fuerit Eccle-

Ecclesie, continuisque laboribus, a tempore exorti schismatis, recensendi ab ipso die quo adversus Urbanum Sextum, Clemens dictus VII. Apostolicam sedem occupavit, ad usque electionis Martini diem, per integros triginta novem annos cum duobus quadragessimi anni mensibus, emensis ac evolutis: quamquam ne tunc quidem scissura Ecclesie plene refarcita est, supersite adhuc Petro Lunensi, & qui successit ei successor fuit Clemente VIII. quos aliqua semper coluit obedientia, & sic funesta illa divisio annos tenuit quinquaginta.

Sessio 41. posterioribus scilicet XLII. XLIII. XLIV. & XLV. quæ Concilio finem imposuit, per se præfuit Martinus V.

14. Sessio XLIII. Martinus Pontifex, sacro approbante Concilio, exemptiones rescidit Ecclesiarum quarumcumque, Monasteriorum, Capitulorum, Locorum, Beneficiorum, aut personarum, quas indulerunt Romani Pontifices post obitum Gregorii XI. & sub Ordinariorum revocat potestatem. Atque in futurum providens declarat, se nullatenus intendere exemptiones novas concedere nisi causa plene cognita, & illis quorum interest vocatis. Eadem sessione idem edixit ut sequitur, *Uniones ac incorporationes tempore obitus Gregorii XI. factas, cum certa regula dari non possit, ad querelas eorum, quorum interest, si non rationabilibus & veris causis factæ fuerint, licet Apostolica Sedis auctoritas intervenierit, revocabimus justitia mediante.* Quæ eadem sessione sanxit, *Fructus & proventus Ecclesiarum, Monasteriorum, Beneficiorum vacationis tempore obvenientes, juris, vel consuetudinibus, vel privilegii dispositioni relinquimus, illosque nobis vel Apostolica Camera prohibemus applicari.*

15. Eadem item sessione sic constitutum est. *Multa contra simoniacam pravitatem ab olim facta sunt constitutiones, quibus ille morbus non potuit competenter extirpari: Nos volentes de cetero, ut possimus attentius providere, sacro approbante Concilio declaramus, quod ordinari simoniacæ ab executione suorum Ordinum sint eo ipso suspensi. Electiones autem, postulationes, confirmationes, & quævis provisiones simoniacæ Ecclesiarum, Monasteriorum, Dignitatum, Personatum, officiorum, & Beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque deinceps factæ, nulla sint ipso jure, nullumque per illas jus cuiquam acquiratur, nec promoti, confirmati, aut provisores faciant fructus suos, sed ad illorum restitutionem teneantur. Statuentes insuper, quod dantes & recipientes ipso facto sententiam excommunicationis incurrant, etiamsi Pontifici aut Cardinaliatus præfulgeant dignitate.*

16. Ibidem pariter de Dispensationibus hæc statuit: *Quoniam beneficia propter officia conceduntur, reputamus absurdum, ut qui beneficia obtinent, reculent aut negligant officium exercere. Nos igitur sacro approbante Concilio, omnes dispensaciones a quibuscumque pro Romanis Pontificibus se generibus concessas quibuscumque electis, confirmatis, seu provisores ad Ecclesias, Monasteria, Prioratus conventuales, Decanatus, Archidiaconatus, & alia quæcumque beneficia, quibus certus Ordo debuit esse, vel annexus, ne minus consecrationis Episcopi, sive Abbatis benedictionem, aut ceteros debitos aut annexos Ordines suscipiant, præter illas, quæ secundum formam constitutionis Bonifacii VIII. quæ incipit: Cum ex eo quod felicis, de electione in 6. facta sunt, revocamus, statuentes, ut qui de presenti illos, vel illa obtinent, infra sex menses a die publicationis hujusmodi constitutionis nostræ, & qui in posterum obtinebunt, infra terminum juris se faciant consecrari, aut benedici, seu ad alium debitum Ordinem promoveri: Alioquin sint ipsi Monasterii, Ecclesie, Dignitates, Personatus, Officia, & Beneficia ipso jure privati, & aliis libere conferantur, aut provideatur de illis: ceteris constitutionibus circa hoc editis in suo robore duraturis.*

17. De decimis autem, & aliis oneribus Ecclesiasticis ibidem sic provisum est: *Præcipimus & mandamus, jura quæ prohibent inferioribus a Papa decimas & alia onera Ecclesie & personis Ecclesiasticis imponi, districtius observari. Per nos autem nullatenus imponantur generaliter super totum Clerum, nisi ex magna & ardua causa & utilitate universalem Ecclesiam concernente, & de consilio & consensu & subscriptione fratrum nostrorum Sanctæ Romane Ecclesie Cardinalium, & Prælatorum, quorum consilium commode haberi poterit. Nec specialiter in aliquo Regno, vel Provincia, inconsultis Prælati ipsius Regni, vel Provincie, & ipsi non consentientibus, vel illorum majori parte; & eo casu per personas Ecclesiasticas & auctoritate Apostolica duntaxat leventur. Huc refert cap. non minus, & c. adversus, & de immunit. Eccles. ambo ex Conciliis Lateranensibus.*

18. Terminatur ista sessio 43. editis constitutionibus de vita & honestate Clericorum circa tonsuram & capillos, vestesque clericales, & cultum exteriorum, ut sit modestus & ab omni luxu alienus. Arguit & execratur Caballarii, Notitia Ecclesiastica.

(hoc enim verbo utitur) in Prælati Ecclesie longas cum sumptuosa superfluitate vestes, & fodraturas ultra vestis oram excedentes. Veteres instaurat de Clericorum exteriori cultu Canones, quibus novas adjungit penas adversus inobedientes.

19. Sessio XLIV. Martinus Pontifex maximus de consensu generalis Concilii locum celebrandi proxime (scilicet ut constitutum hic fuerat sess. 39. post emensum quinquennium) civitatem Papiensem designavit.

20. Ad postremum Sessio XLV. dimissum est in pace sacrosanctum Concilium. De cujus approbatione interpellatus Martinus respondit propria voce & palam ore Augustini de Pisis Ficalis & Consistorialis Advocati, eo modo quo supra dixi. Sicque desit sacrum generale Concilium die vigesima secunda Aprilis anni Dom. 1418.

21. Gregorius XII. cum esset longo senio proventus, non diu propriae abdicacioni supervixit. Joannes autem XXIII. cui laus multa debebatur ex spontanea hujus Concilii indictione, suæque dignitatis abdicacione; quia tamen per sui evasionem contra promissam jurejurando fidem, dissidendi a se causam dederat, pessime omnium habitus est in inquisitione gravium criminum, & Synodali sententia gravi inultus infamia & perpetuæ addictus custodia; atamen post dimissum Concilium, insignem Martini Pontificis expertus est humanitatem. Cum enim Sigismundo Augusto ejus detentionis cura a Concilio demandata fuisset, Pontifex Martinus occultis officiis peregit, ut fineretur clam dilabi, illeque arrepta ex Germanico carcere fuga, properavit ad Pontificem Florentiæ tunc degentem, ad cujus pedes provolutus, se suamque vitam & fortunam in ejus consuetudine potestate. Quem ille magna exceptum benignitate Episcopum Tusculanum & Cardinalem creavit, atque inter sacri collegii Purpuratos Decanum fecit.

CONCILIUM

PAPIENSE, AC SENENSE

Anni 1423.

1. **C**um ad Concilii Constantiensis exitum Martinus V. de Concilii consensu, proximum intra quinquennium generale Concilium celebrandum in Papiensi oppido Ticino olim dicto indixisset, eo quosdam Episcopos & regularium Prælatos anno 1423. præmisit sacrum Concilium auspiciaturos. Sed transacto trimestri ab eorum adventu, cum nec alii adventarent, jamque pestis oppidum invasisset, quod olim existerat Longobardorum Regum sedes & regni caput, inde commigrare necesse fuit, designataque Senensis ad Concilii translationem urbe, plerique Antistites in eam confluxerunt, numero tamen ad Concilium generale adhuc impari, qui de reformationis articulis minime inter se convenientes, omnem ea de re definitionem ad Pontificem remisissent. Interim Alfonso Aragonum Rex Martino Papæ infensus, eo quod Ludovico Andegavensi a Joana Neapolitana Ladislai sorore adoptato jura & successionem ejus regni adjudicasset, incipit præcedenti adoptione Alfonso ob ejus ingratum erga beneficam sibi Joannam animum, quam regno exturbare conatus fuerat, ut solus regnaret, belloque internecino insectabatur. Ille inquam Alfonso Aragonum Rex in odium Pontificis partem Antipapæ Petri Lunensis pene extinctam resuscitavit, eumque pro legitimo Pontifice haberi iussit, & ad Senense Concilium oratores transmisit, qui Petri a Luna causam agerent, Conciliumque, si fieri posset, in ejus partes traducerent, multa pecuniarum largitione. Hanc ob causam veritus Martinus, ne scintilla ista incendium aliquod excitaret, Concilium mature dissolvit, atque in sequens septennium celebrandum alterum Basilæ Rauracorum indixit. Anno insequenti mortuus est inveteratus ille dierum malorum Petrus a Luna expletis umbratilis pontificatus annis triginta, cum tamen nemo successorum Petri annum, quo desit Romanus Petri Pontificatus apud Romam sedentis, potuerit attingere; quamvis juvenes non pauci eam sedem ascenderint in tam longo annorum a Petro decessu. Moriens Lunensis suos apud Paniscolam sub obtentu æternæ maledictionis adjuravit, ut sibi demortuus eligerent successorum. Itaque a duobus ejus Cardinalibus superstitibus creatus est Pontifex Egidius Sancti Barcinonensis Ecclesie Canonicus, qui se Clementem VIII. dixit, quem in odium Martini Alfonso Aragonum Rex fovit ad ann. usque 1429. mensisque Junium, cujus die 26. compositis demum cum Martino rebus, ex Alfonso Regis voluntate Egidius insignia Pontificia dimisit, & Paniscola abcessit.